

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36642
Nom	Periodisme de ciència, salut i medi ambient
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau de Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau de Periodisme	9 - Periodisme especialitzat	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
MORENO CASTRO, CAROLINA	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació
VON POLHEIM FRANCO, PAULA	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

Periodisme de Ciència aborda l'estudi sobre els fets i les discussions d'àmbit científic i tecnològic que es difonen a través dels mitjans de comunicació. L'assignatura compleix un doble objectiu: d'una banda analitzar els diferents gèneres amb què es treballa en el Periodisme Científic i Tecnològic en l'actualitat i, d'altra banda, l'anàlisi del sistema internacional de ciència i tecnologia perquè l'alumnat conegui l'activitat científica internacional, així com les seves principals fonts de finançament. Entre els temes generals que es van a desenvolupar en l'assignatura són: a) Introducció i història del periodisme científic; b) La ciència com a esdeveniment; c) Els gèneres periodístics a la informació científica; d) Les fonts d'informació científica; i e) el tractament informatiu de la Ciència i la Tecnologia.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els alumnes i les alumnes estaran capacitats per a realitzar informacions de contingut científic i tècnic, per valorar el grau d'interès de la informació, per fer cerques documentals que els ajudi a contextualitzar millor la informació. Així mateix, seran capaços d'analitzar les notícies difoses en diferents mitjans de comunicació amb mètodes d'anàlisi quantitativus i qualitativus.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Estratègies discursives de la informació científica en la societat digital

- 1.1. Característiques, funcions i disfuncions de la informació científica.
- 1.2. Els professionals de la informació científica: periodistes especialitzats?
- 1.3. Les relacions entre científics i periodistes.
- 1.4. Llenguatge científic versus llenguatge periodístic: la re-contextualització del missatge científic. El tractament dels temes.
- 1.5. La informació científica especialitzada.
- 1.6. La comunicació pública de la ciència.

2. Les fonts d'informació en el tractament informatiu de la ciència

- 2.1. Introducció i classificació de les fonts d'informació científica.
- 2.2. Els investigadors com a font d'informació científica.
- 2.3. Els organismes no governamentals.
- 2.4. Llibres i revistes especialitzades.
- 2.5. Xarxes i bases de dades.
- 2.6. Llei de transparència.
- 2.7. Treballs de ciència col·laborativa.
- 2.8. L'audiència general com a productora d'informació.
- 2.9. La ciència ciutadana.

3. El tractament informatiu de la ciència en la premsa digital

- 3.1. Evolució del protagonisme de la ciència en les agendes informatives dels periòdics digitals.
- 3.2. L'opinió entorn dels temes científics i tecnològics.
- 3.3. L'anàlisi de contingut per a l'estudi del discurs dels missatges científics en la premsa. Estudi del framing per temes.
- 3.4. Els avantatges i oportunitats del periodisme digital.

4. El tractament informatiu de la ciència en la ràdio digital

- 4.1. Els podcasts de radi com a mitjà de divulgació científica.
- 4.2. Característiques dels programes radiofònics dedicats a la ciència.
- 4.3. La ciència en els informatius de les cadenes de ràdio.
- 4.4. Temps, edició, i propostes innovadores per a atraure a l'audiència.

5. El tractament informatiu de la ciència en la televisió, webs tv i al cinema

- 5.1. La ciència i la tecnologia en televisió.
- 5.2. Els problemes de la ciència en televisió.
- 5.3. Ciència, televisió i educació.
- 5.4. El documental científic i el cinema de divulgació.
- 5.5. Les noves plataformes i la ciència, la ciència-ficció, i l'animació científica. Netflix, HBO Max, Amazon Prime Vídeo, Disney+, Filmin, Movistar Plus+, Apple TV+ i Atresplayer.

6. La comunicació institucional de la ciència a través de les xarxes socials: visibilitat i oportunitats

- 6.1. La comunicació institucional en els organismes públics d'investigació (OPIS). Les Unitats de Cultura Científica i de la Innovació.
- 6.2. La comunicació institucional en la universitat.
- 6.3. La comunicació institucional en les multinacionals.
- 6.4. La comunicació de centres sanitaris de referència.
- 6.5. La comunicació de la ciència des dels governs locals, autonòmics i estatals.

7. L'ètica en la informació científica i tècnica

- 7.1. Els conflictes entre ciència i informació: Les controvèrsies científiques.
- 7.2. La informació embargada o segrestada.
- 7.3. Els controls de qualitat de la informació científica.
- 7.4. Fake news científiques.
- 7.5. Els conflictes d'interès dels científics i les grans multinacionals.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula informàtica	30,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	20,00	0
Elaboració de treballs en grup	25,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Activitats presencials: assistència a classes magistrals, seminaris, pràctiques a l'aula, pràctiques grupals, i debats a l'aula.

Activitats no presencials: preparació i elaboració d'un treball en grup de màxim 3 estudiants.

Lectures i estudi d'un manual de docència de l'assignatura per als estudiants **que no puguin assistir a cap classe** durant el curs per raons de salut, per horaris laborals, per excés de càrrega de treball acadèmic, o per estar en el programa Erasmus, o per alguna altra raó que no s'ha recollit anteriorment, però **que estiga plenament justificada (haurà d'acreditar-se)**. Les lectures i manuals quedaran especificades cada inici de curs a l'aula virtual.

AVALUACIÓ

Preferentment, l'avaluació de la matèria es realitzarà a través dels treballs personalitzats i en equip que realitzen els estudiants en l'assignatura cursada. També es realitzaran seminaris impartits pels professors o professores de l'assignatura amb grups reduïts d'alumnes en què es propiciarà la participació dels estudiants i es tindrà en compte per a l'avaluació contínua. Es realitzarà també una prova (examen) per comprovar el nivell d'adquisició de coneixements fonamentals derivats de les explicacions i de les lectures recomanades.

Des de febrer fins a maig, cada alumne haurà d'anar entregant en els terminis establits cadascun dels exercicis que s'han proposat per a la realització de l'assignatura. La mitjana de la nota de tots els treballs i pràctiques entregades, així com de les activitats no presencials suposarà el 70%. Per a veure la relació de treballs i activitats programades, l'estudiant haurà d'accedir al programa de l'assignatura que serà a l'aula virtual on s'ampliarà i detallarà la informació, sobre aquest tema.

Atenció:

L'honestat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero i suposar la suspensió de la convocatòria, amb independència del procediment disciplinari que es pugui incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.

També es consideraran faltes greus, i per tant poden suposar la suspensió immediata de la convocatòria, còpia o facilitar la còpia de treballs entre alumnat del grau; accedir irregularment o apropiarse anticipadament del contingut d'una prova o examen; facilitar o procurar l'apropiació, alteració o destrucció posterior del contingut o dels resultats d'una activitat avaluable i la suplantació de la persona en exàmens. Quan es detecten les faltes greus assenyalades en aquest punt, l'o la docent haurà de comunicar-lo a la coordinació del Grau.

La presentació de treballs i/o exàmens amb faltes d'ortografies o ortotipogràfiques i/o errors de sintaxis, coherència o redacció serà penalitzat i pot arribar a suposar la suspensió de la prova.

REFERÈNCIES**Bàsiques**

- CALVO HERNANDO, Manuel (1997). Manual de periodismo científico. Barcelona, Bosch.
- CALVO ROY, Antonio y MORENO-CASTRO, Carolina (coords) (2021) Periodismo científico en España, una especialidad con pasado, presente y futuro. Madrid: Fundación Ramón Areces.
- ELENA, Alberto
(1993). De Medlies a Terminator: imágenes de la ciencia en el cine de ficción, en *Árbor*, 569, págs. 9-16.
- (1997). Skirts in the lab: Madame Curie and the image of the woman scientist in the feature film, en *Public Understanding of Science*, vol. 6, págs: 269-278.
- LEÓN, Bienvenido, MORENO, Carolina REFOJO, Cintia, REVUELTA, Gema y SANZ, Elena (2023) (Coords). *Informando de ciencia con ciencia*. Madrid: Fundación Lilly.
- MORENO CASTRO, Carolina
(2009) *Comunicar los riesgos. Ciencia y tecnología en la sociedad de la información*. Madrid, Biblioteca Nueva/OEI.
- (2011). *Periodismo y divulgación científica. Tendencias en el ámbito iberoamericano*. Madrid, Biblioteca Nueva/OEI.
- MORENO CASTRO, Carolina y GIL PÉREZ, Aída (2014). *¿Periodismo diletante o ciencia mediática? La metamorfosis del artículo científico en noticia de prensa*. 2014.
- NELKIN, Dorothy (1990). *La ciencia en el escaparate*. Madrid, Fundesco.
- RAMENTOL, Santiago (2000). *Els silencis de la ciència*. València, Edicions 3 i 4.
- WILLEMS, Jaap y GÖPFER, Winfried (Ed) (2006). *Science and the Power of TV*. Amsterdam, University Press y Da Vinci Institute.

Complementàries

- - Alonso, Andoni y Galán, Carmen (Ed.) (2004). La tecnociencia y su divulgación: un enfoque transdisciplinar. Barcelona, Anthropos.

ESBORRANY